

Avelsprogram

Clydesdale

Svenska Hästavelserförbundet

Godkänt av SH:s styrelse 2019-12-19 och Jordbruksverket 2020-02-07

Innehåll

Stamboken	3
Avelsvärdering av Clydesdale.....	9
Allmänna bestämmelser	9
Avelsvärdering av hingstar.....	9
Avelsvärdering av ston.....	11

Introduktion

SH är av Jordbruksverket erkänd avelsorganisation och godkända att föra avelsprogram för Clydesdale.

I detta avelsprogram finns rasbeskrivning, stamboksindelning och vilka krav som ställs för att kunna införas i grundstambok och eventuell riksstambok samt de rasvisa krav som gäller vid avelsvärdering av hingstar och ston.

Övergripande regler för SH:s arbete gällande registrering, passutfärdande och avelsvärdering av hästar för de raser där SH bedriver avelsarbete framgår i Plan och riktlinjer för SH:s godkännande som avelsorganisation.

Vidare framgår i Plan och riktlinjer de skyldigheter och rättigheter som var och en som deltar i ett avelsprogram ska känna till.

Stamboken

RAS

Clydesdale

SYFTE

Avelsprogrammetts syfte är att bevara och förbättra rasen.

GEOGRAFISKT OMRÅDE

Avelsprogrammetts arbete bedrivs i Sverige.

A. RASBESKRIVNING

Färger: Att föredra är de traditionella färgerna, mörkbrun eller brun med vit strimbläs och fyra vita helstrumpor. Vanligt förekommande är fux, svart, ljusbrun och stickelhåriga varianter av dessa. Skimmel är accepterat, men ganska ovanligt.

Mankhöjden: Bör ligga mellan 173 cm och 185 cm för hingstar och mellan 164 och 182 cm för ston.

Typ: En Clydesdale bör ha en bred och tydlig överlinje, väl i proportion till kroppens djup och höjd. Benen ska vara fina och rena med tunt, fint hovskägg, välmarkerade leder och senor. Vid fullvuxen ålder bör hästen vara väl balanserad. Sedd från sidan bör kroppen ha ett gott djup, framifrån eller bakifrån bör den visa bredd och massa. Kroppens djup och höjd, bör vara ungefärligen densamma. Dessa proportioner gör att Clydesdalehästens vikt kan användas mest fördelaktigt.

Hästens mest framträdande kvaliteter sitter i ben, hud och hår på ben och hovar. Såväl som att det allmänna intrycket ska utstråla stor värdighet, ett visst mått av högre rang. Clydesdalehästens skelett bör vara hårt och tätt, med stark och kompakt cellstruktur. Hovskägget som sitter utmed baksidan av skenbenet är en indikation på benets kvalitet och bör vara långt, tunt och rakt. Hästen ska vara uppmärksam, foglig och lättlärd.

Huvudet: Bör vara i normalstorlek i proportion till kroppen. Nosryggen bör helst vara mer rak, än konkav eller konvex. Mulen bör vara bred och ganska fyrkantig. Läpparna bör vara tunna hellre än tjocka och hållas väl slutna. Näsborrharna bör vara stora och öppna och underkäken djup och bred med stora vinklar. Ögonen ska vara framträdande och bör helst vara runda, ljusa, klara med ett fogligt och intelligent uttryck. Ögonlocken bör vara tunna och släta. När ögats iris är färglös ser ögat ut att vara vitt, ett så kallat glasöga. Ögonen bör sitta långt isär och pannan bör vara lätt välvd, avsmalnande ovanför ögonen upp till nacken. Öronen bör vara spetsiga, medelstora och väl satta.

Halsen: Bör vara måttligt lång, muskulös utan att vara alltför kraftig, välvd och väl ansatt. Huvudet bör vara ansatt med rätt vinkel mot halsen. Bra huvud, hals och bog anger karaktär och ger hästen goda förutsättningar.

Bogen: Bör vara muskulös och måttligt sluttande med ett bra selläge och väl markerad manke. Överarmsbenet bör vara förhållandevis kort, brett och väl musklat med en lång bred underarm. Stora, breda, platta och raka knän bör ej vara vida eller trånga så att knäna har möjlighet att slå ihop. Detta gör att benen står väl under kroppen och tillför önskad placering och rörelser. Knät bör vara rakt från bogen till kotleden. Senan på baksidan av knät bör bidra med att ge djup och styrka.

Skenbenen: Skenbenen fram bör vara platta och hårda och så långa att de placerar knäna väl uppe på benet. Skenbenet sett från sidan bör vara långt, vitt, tunn/smalt och platt. Senorna bör vara välmarkerade. Det långa hovskägget bör börja från baksidan av senan och inte från sidan av skenbenet. Det ska vara mjukt, silkigt och rakt. Sett från sidan ska hovskägget vara vidsträckt, men sett framifrån ska det vara smalt, fint och prydligt. Frambenen bör stå väl under bogen och stå lodräta från bogen ned till kotleden. Hoven ska vara sund och stark. Bra hornkvalitet, med vida öppna trakter och stark bakdel är att föredra annars har hästen en tendens att utveckla osunda hovar.

Bringan: Bör vara välutvecklad, djup och rymlig med stort bröstomfång och väl markerad manke. Ryggen ska vara kort, bred och väl underbyggd och lätt sluttande upp mot korset. Länden ska vara kort och bred och väl musklad. Den här delen av ryggen ska vara kort och så bred som möjligt, med långa revben, väl välvda och sittande tätt ihop.

Underlinjen: Bör vara ganska horisontell och flankerna bör sitta lågt och vara fulla, ej insjunkna.

Bakdelen: Bakdelen är den bästa källan till drivkraft. Höfterna bör vara breda men i harmoni med övriga kroppen och väl musklad. Korset ska vara långt, sett från sidan och brett sett bakifrån och något sluttande från höfterna till svansansättningen. Det är viktigt att svansen är högt ansatt. Låret bör vara kort men kraftigt musklat.

Hasarna: Hasarna är en av de viktigaste delarna på hästen eftersom det är här musklernas ansträngning är koncentrerad till under rörelse. Hasen ska vara bred sedd från sidan och smal. Hasspetsen ska vara framträdande och leden i sin helhet sett från sidan ska vara väl underbyggd av ett brett skenben nedanför hasen. Hasen bör vara något vinklad och hållas tätt ihop och vara parallella, ej vara kohasig sedd bakifrån. Hasen bör ej vara fyllig eller svullen.

Bakre skenbenen: Bakre skenbenen, såväl som de främre, bör vara breda sedda från sidan och tunna/smala sedda framifrån. De bör hållas lodräta. Hovskägget på bakbenen, såväl som på frambenen, bör vara yvigt om kotan är något mindre sned/skev än de fram. Bakhovarna bör vara något mindre än framhovarna, inte lika runda, men av god hornkvalitet och med vida, öppna trakter.

Bakbenen: Bakbenen, såväl som frambenen, bör vara väl satta under kroppen, ej stå med bakbenen bakom sig utan stå med dem väl under sig så att bakdelens muskler ser större ut i förhållande till lårmusklerna. Skanken ska vara framträdande. Clydesdale bör vara något lätt utåttåad bak. Från hasspetsen och ner till marken bör benet vara av god längd.

Rörelserna: Ska vara taktmässiga, fram och bakbensrörelser bör vara i harmoni med varandra. Bakhoven bör sättas i rörelse framåt lika bestämt som med framhovarna, vilka bör föras fram taktmässigt. I skritten bör bakfoten som minimum sättas ned i framhovens hovavtryck. Korta steg är en defekt på en arbetshäst. Hasorna bör vara något lätt vinklade. I trav bör Clydesdalehästen böja benet vid knät och hasen, så pass att man bakifrån kan se undersidan av hoven eller skon i varje steg.

B. AVELSMÅL

Avelsmålet är en mentalt och fysiskt sund, rastypisk Clydesdalehäst som är bruksmässigt och exteriört fullgod.

C. IDENTITET OCH IDENTITETSNUMMER

C1. Identitet

Hästens identitet ska verifieras på något av följande sätt:

Hingstar och valacker:

- Hästpass från inom EU godkänd avelsorganisation där identiteten är kontrollerad av SH godkänd ID-kontrollant eller veterinär.
- Signalementsbeskrivning och chipmärkning utförd vid sidan av modern innan födelseårets slut eller inom 6 månader från födelsen, beroende på vilket som inträffar sist samt korrekt rapporterad betäckningsrapport i original.
- Signalementsbeskrivning och chipmärkning, korrekt rapporterad betäckningsrapport i original samt härstamningsverifiering med DNA mot mor. Om hästen inte är identifierad vid sidan av modern under födelseåret måste åldern verifieras enligt tänder av en veterinär.
- Signalementsbeskrivning och chipmärkning samt härstamningsverifiering med DNA mot far och mor. Om hästen inte är identifierad vid sidan av modern under födelseåret måste åldern verifieras enligt tänder av en veterinär.
- Hästpass eller annan originalhandling som t.ex. registreringsbevis utfärdat av moderstambok, eller av denne erkänd dotterstambok, i tredje land samt chipmärkning/chipavläsning samt signalementsbeskrivning

Ston:

- Hästpass från inom EU godkänd avelsorganisation där identiteten är kontrollerad av SH godkänd ID-kontrollant eller veterinär.
- Signalementsbeskrivning och chipmärkning utförd vid sidan av modern innan födelseårets slut eller inom 6 månader från födelsen, beroende på vilket som inträffar sist, korrekt rapporterad betäckningsrapport i original samt DNA-verifiering mot far och mor.
- Signalementsbeskrivning och chipmärkning samt härstamningsverifiering med DNA mot far och mor. Om hästen inte är identifierad vid sidan av modern under födelseåret måste åldern verifieras enligt tänder av en veterinär.
- Hästpass eller annan originalhandling som t.ex. registreringsbevis utfärdat av moderstambok, eller av denne erkänd dotterstambok, i tredje land samt chipmärkning/chipavläsning samt signalementsbeskrivning

C2. Identitetsnummer

Registreringsnumret består av åtta siffror. De två första är raskoden 28, de två följande siffrorna är de två sista siffrorna i hästens födelseår, de fyra sista siffrorna är löpnummer.

D. AVELSDJUR

Totalt har 21 stycken hästar förts in i den svenska grundstamboken i Sverige t.o.m. 2018-10-01. En viss import sker från framförallt Storbritannien.

E. STAMBOKSINDELNING

Stamboken är uppdelad i ett huvudavsnitt och en bilaga. Huvudavsnittet är uppdelat i fem avdelningar och bilagan är ej uppdelad.

HUVUДАVSNITT

Grundstambok Avd 1

Fadern ska vara införd i Riksstambok avd 1 eller vara införd i The Clydesdale Horse Society (CHS) som Stallion eller i motsvarande avdelning i en dotterstambok till CHS:s stambok.

Modern ska vara införd i Grundstambok Avd I i Sverige eller vara införd i CHS:s stambok section 1 eller i motsvarande avdelning i en dotterstambok till CHS. För ston accepteras även mödrar som är införda i bilagan eller i CHS:s Appendix eller motsvarande avdelning i en dotterstambok till CHS.

Denna avdelning motsvarar CHS:s stambok section 1

Grundstambok Avd 2

Hästen uppfyller inte villkoren för att införas i avd 1. Fadern ska vara införd i Riksstamboken för hingstar avd 1 eller 2 eller vara införd i CHS som Stallion section 1 eller 2 eller i motsvarande avdelning i en dotterstambok till CHS:s stambok.

Modern ska vara införd i Grundstambok avd 1, 2 eller 3 i Sverige eller vara införd i CHS:s stambok Section 1 eller 2; eller i motsvarande avdelning i en dotterstambok till CHS:s stambok. För ston accepteras även mödrar som är införda i bilagan eller i CHS:s Appendix eller i motsvarande avdelning i en dotterstambok till CHS:s stambok. Ston ska vara härstamningsverifierade med DNA.

Löpnummerserien är 9000-9499 för dessa hästar. Denna avdelning motsvarar CHS studbook section 2.

Grundstambok Avd 3

Hästen uppfyller inte villkoren för att införas i avd 1 eller avd 2. Fadern ska vara införd i huvudavsnittet av denna stambok eller i huvudavsnittet i CHS:s stambok eller i huvudavsnittet i en dotterstambok till CHS:s stambok.

Modern ska vara införd i Grundstambok avd 1, 2 eller 3 i Sverige eller vara införd i CHS:s stambok Section 1 eller 2; eller i någon av motsvarande avdelningar i en dotterstambok till CHS:s stambok. För ston accepteras även mödrar som är införda i bilagan eller i CHS:s Appendix eller motsvarande avdelning i en dotterstambok till CHS:s stambok. Löpnummerserien är 9500-9999 för dessa hästar.

Riksstambok för hingstar Avd 1

Hingstar som är införda i Grundstambok Avd 1 och som vid avelsvärdering godkänts enligt rasvisa bestämmelser och som härstamningsverifierats med DNA mot far och mor kan föras in i Riksstambok för hingstar.

Denna avdelning motsvarar CHS:s Stallion Register section 1.

Riksstambok för hingstar Avd 2

Hingstar som är införda Grundstambok avd 2 och hingstar som är införda i Grundstambok avd 1 som ej uppfyller kraven i för Riksstambok för hingstar avd 1 kan införas i denna avdelning vid lägst 2 års ålder. Hingstarna ska vara härstamningsverifierade med DNA mot far och mor innan införande.

Denna avdelning motsvarar CHS:s Stallion Register section 2.

BILAGA

För att införas i denna bilaga ska stoet först vara införd i CHS:s Appendix.

Löpnummerserien är 9500-9999 för dessa hästar.

F. ORIGINALSTAMBOK

Originalstamboken förs av The Clydesdale Horse Society i Storbritannien. SH håller sig med Svenska Shireföreningens hjälp informerad om eventuella förändringar i originalstambokens regelverk.

Avelsvärdering av Clydesdale

Allmänna bestämmelser

Övergripande regler gällande avelsvärdering framgår i Plan och riktlinjer.

Avelsvärdering av hingstar

INDIVIDPRÖVNING

Härstamning

Hingst ska ha godkänd härstamning i minst 4 led och införd i svensk grundstambok avd I.

Hälsotillstånd

Hingst ska vara veterinärt godkänd i enlighet med Plan och riktlinjer med undantag för:

- Hovbroskförbening. Vid misstanke (avelvärderingnämndens veterinär som avgör) krävs röntgen.
  - om brosk är måttligt till kraftigt förbenat. Kass
  - om lindrig förbening förekommer 1:a.
- Påtagligt vida hovar 1:a
- Glasöga kass

Exteriörbedömning

Vid varje individprovningstillfälle bedöms hingsten exteriört.

Mått

Hingst ska vid individprovning mätas avseende mankhöjd, bröstomfång, skenbensomfång och skenans bredd (skjutmått). Måttet mäts på skenan från sidan på smalaste stället.

Mankhöjden för Clydesdale bör ligga mellan 173 cm och 185 cm. Häst som är lägre eller högre än angivna mått kan aldrig tilldelas högre än 7p på rastyp.

Färger

Att föredra är de traditionella färgerna mörkbrun och brun med vit strimbläs och fyra vita helstrumpor. Vanligt förekommande är också fux, svart, ljusbrun och stickelhåriga varianter av dessa. Skimmel är accepterat men ovanligt.

Bruksprov

Bruksprov utförs enligt Plan och riktlinjer.

Domaren värdesätter respektive bedömningsmoment med poäng mellan 1-10. Totala poängen läggs ihop och divideras med 5. Erhållen genomsnittspoäng ska för godkännande bli lägst 5,0.

Avelsvärdesklasser

G

tilldelas treårig hingst som erhåller lägst 40 poäng exteriört och ingen delpoäng under 7. Avelsvärdesklassen är giltig i ett år.

GB

tilldelas hingst som, vid lägst fyra års ålder, erhåller minst 40 p exteriört, ingen delpoäng under 7, samt genomför godkänt bruksprov.

AVKOMMEPRÖVNING

Hingst som lämnat minst 15 avkommor, visade i Sverige vid lägst tre års ålder, ska avelsvärderas med hänsyn till avkommornas resultat och tilldelas kvalitetsklass C, A eller ELIT. Avelsvärdet kan årligen omprövas. På ägarens begäran kan, när särskilda skäl finns, avkommegrupp bedömas tidigare. Hingst med minst 30 registrerade avkommor, de 4 senaste åren ej medräknade, ska avelsvärderas med hänsyn till sina avkommor även om icke 15 av dem visats.

Följande kategorier av hingstens avkommor ska redovisas inför avelsvärderingen:

- I Sverige godkända hingstar.
- Hingstar som i England erhållit Premium-titel.
- Diplomston
- AB-, A- eller ELIT-premierade ston.
- Avkommor placerad i officiell riddävling lägst Lätt B, bruksridnings-, brukskörnings-, plöjnings- eller skogskörningstävling i distrikt- mästerskapsklass eller vid regional körtävling, samt erhållit lägst 38 poäng exteriört vid lägst 3 års ålder.
- Deltagare i stoklassen vid National horse show vid lägst tre års ålder och deras resultat.
- Avkommor som varit reserv eller kvalificerad, i stoklassen, till Shirehorse of the year show, vid lägst tre års ålder.

A

tilldelas hingst som visat mycket god förärvning.

ELIT (kan tilldelas postumt så länge avkomma finns i livet)

tilldelas hingst som visat utmärkt förärvning och lämnat avkommor med kvalifikationer i flera av de kategorier som meriterar rasen.

C

tilldelas hingst som visat mindre god förärvning.

Visningskrav

Hingst ska, till och med tio års ålder, visas för sundhetskontroll vartannat år inom fastställd tid, vid sommarpremiering, riksutställning eller vid ordinarie avelsvärdering för hingstar.

Hingst som ej visats för sundhetskontroll, måste visas veterinärt på ordinarie avelsvärdering för att återfå sin avelsvärdesklass.

Avelsvärdering av ston

Härstamning

Sto ska vara införd i svensk grundstambok avd I.

Hälsotillstånd

Stoets hälsotillstånd ska kontrolleras enligt Plan och riktlinjer.

Mått

Mankhöjden bör ligga mellan 164 och 182 cm för ston. Häst som är lägre eller högre än angivna mått kan aldrig tilldelas högre än 7p på rastyp.

Färg

Att föredra är de traditionella färgerna, mörkbrun eller brun med vit strimbläs och fyra vita helstrumpor. Vanligt förekommande är fux, svart, ljusbrun och stickelhåriga varianter av dessa. Skimmel är accepterat, men ganska ovanligt.

Avelsdiplom

Avelsdiplom delas ut till 3-årigt sto som uppnått 40 p eller mer, ingen delpoäng under 7.

Bruksprov

Kör- eller ridprov är frivilligt och utförs enligt Plan och riktlinjer.

Individprovning

Avelsvärdesklass G

- Sto lägst 3 år gammal
- Sto 3-9 år ska uppnå lägst 36 p exteriört, ingen delpoäng under 6, vid premieringstillfället. Äldre ston skall bedömas vara av lägst motsvarande kvalitet om de ej poängbedöms vid premieringstillfället.

Avelsvärdesklass GB

Stoet uppfyller kraven för värdebokstav G samt uppfylla vid lägst 3 års ålder samt genomfört godkänt kör- eller ridprov.

Avkommeprovning

Bedömda avkommor äldre än 12 månader ska vara införda grundstamboken. Avkommor yngre än 12 månader ska vara berättigade till införande i grundstamboken.

Avelsvärdesklass A

Stoet uppfyller kraven för värdebokstav G samt ha lämnat minst fem avkommor och

- Stoet ska uppnå minst 80 avkommepoäng, varav minst två avkommor med lägst 20 poäng
- eller uppnå minst 80 avkommepoäng, varav en avkomma med lägst 30 poäng samt en avkomma med lägst 20 poäng.

Avelsvärdesklass ELIT (kan utdelas postumt så länge avkomma är i livet)

- Stoet uppfyller kraven för värdebokstav A samt ha minst 6 avkommor
- Stoet ska uppnå minst 120 avkommepoäng, varav minst två avkommor med 30 poäng och två avkommor med 20 poäng, alternativt
- 120 avkommepoäng, varav lägst tre avkommor erhållit 30 poäng.

Avelsvärdesklass SUPERELIT (kan utdelas postumt så länge avkomma är i livet)

- Stoet ska ha minst 7 avkommor som erhållit 30 avkommepoäng vardera.

Vid poängräkning får varje avkomma räknas endast en gång.

10p

- Levande fött föl som uppnått minst 10 dygns ålder

20p

- erhållit lägst 38 poäng exteriört vid 3 års ålder, ingen delpoäng under 7.
- varit placerad i officiell ridtävling lägst Lätt B, bruksridnings-, brukskörnings-, plöjnings- eller skogskörningstävling i lägst distriktmästerskapsklass eller vid regional körtävling.
- varit bland de 60 % bästa i stoklassen vid National horse show vid lägst tre års ålder.
- hingst som i England erhållit Grant-titeln.

30p

- erhållit avelsdiplom
- tilldelats 40 poäng, ingen delpoäng 7 eller mer på avelsvärderingsgrundande arrangemang vid lägst tre års ålder
- vara GB-premierat sto
- varit placerad i officiell ridtävling lägst Lätt B, bruksridnings-, brukskörnings-, plöjnings- eller skogskörningstävling i distriktmästerskapsklass eller vid regional körtävling, samt erhållit lägst 38 poäng exteriört vid lägst 3 års ålder.
- varit placerad i stoklassen vid National horse show vid lägst tre års ålder.
- varit reserv eller kvalificerad, i stoklassen, till Shirehorse of the Year Show, vid lägst tre års ålder.

50p

- hingst godkänd enligt svenska rasvisa bestämmelser
- hingst som i England erhållit Premium-titel
- A- eller ELIT-premierat sto